

Adalékok a Rózsakerti Általános Iskola történetéhez

2005. szeptember 1-jén volt az első tanítási nap, amikor elsős lettem. Nagy izgalommal vártam azt a napot... Azóta eltelt csaknem hat év. Sok örömteli pillanatot töltöttem az itt a Rózsakertben... .

6. osztályos tanulóként elgondolkodtam azon, milyen is lehetett az iskolai élet 1980-ban, amikor a Rózsakerti Általános Iskola megnyitotta kapuit. Milyen hasonlóságok és milyen különbségek mutatkoznak iskolánk múltbéli és mostani mindennapjaiban? Ugyanilyen élénk és sokszínű volt a diákélet?

Ezért vállalkoztam arra – osztályfőnököm, Ladányiné Sütő Tünde néni javaslatára – hogy egy kicsit behatóbban tanulmányozzam a harmincadik évfordulóját ünneplő iskola „régmúltját”.

Rövid iskolatörténeti kutatásom tudománytani megközelítés szempontjából tudományok közül a pedagógiához tartozik azon belül is a neveléstörténethez.

A Pedagógiai lexikonból megtudtam, hogy neveléstörténet sok területtel foglalkozik, egyik fő vizsgálódási területe a nevelési-oktatási intézmények története.

„... a rendelkezésre álló források alapján azt kutatja, hogyan jöttek létre, szerveződtek ezek az intézmények, mi volt a céljuk és a feladatuk, ezeket milyen módon tudták megvalósítani, milyen műveltségi anyag átadására törekedtek, ehhez milyen pedagógiai lehetőségeik, eszközeik voltak, kik jártak, járhattak ezekbe az intézményekbe, kik voltak a pedagógusok.”

Számomra azt jelenti, hogy az iskolánk múltját kutatom.

Hogyan lehet egy iskola történetét – jelen esetben Rózsakerti Általános Iskola – történetét vizsgálni? Mit akarok megtudni? A következő kérdésekre kerestem a választ:

- Az iskola mikor épült?
- Hol lehet ezeknek utána nézni?
- Tudják-e a gyerekek az iskola történetét?
- Ennek hogyan lehet utána nézni?
- Mi volt az iskola helyén?
- Hogy született a döntés, hogy ide iskola épüljön?
- Mit tanultak a gyerekek harminc évvel ezelőtt, milyen tantárgyak voltak?
- Melyik évben vezették be az angol tanítást az iskolában?
- Gyerekek létszáma hogyan változott?
- Ennek mi az oka?
- Milyen kiemelkedő események történtek az egyes tanévekben?
- Ezt honnan lehet megtudni?

Előadásomat három fő részre bontom:

1. Az iskola rövid története a rendelkezésre álló másodlagos források alapján
2. Az első tíz év érdekességei
3. A tanulói kérdőívek eredményei

1.

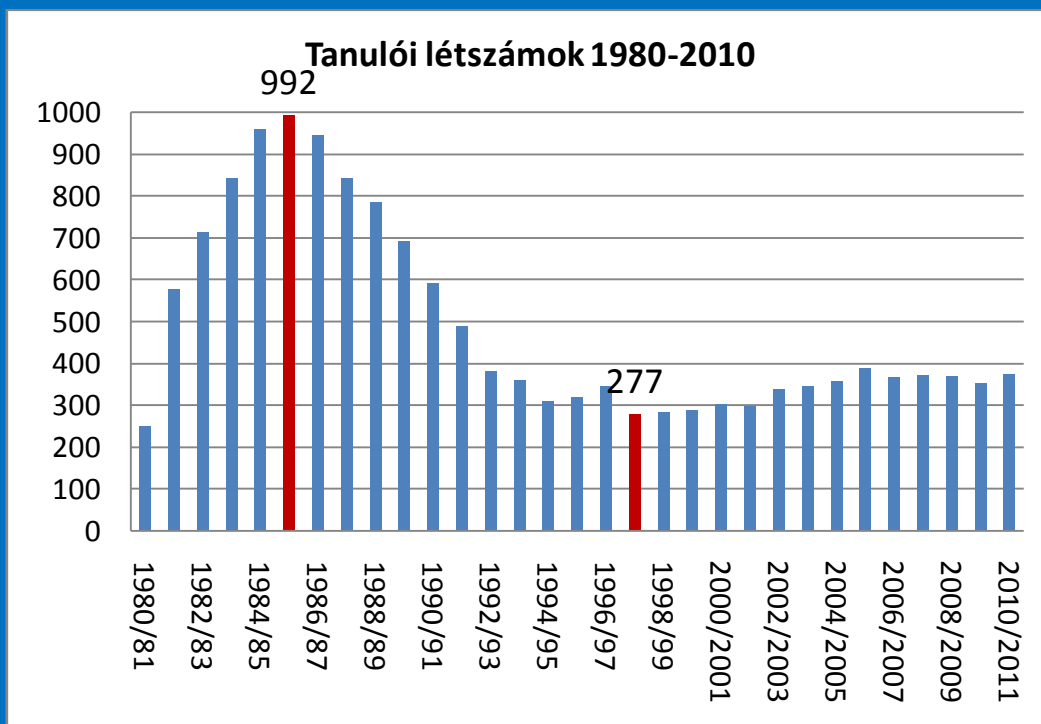
Először a rendelkezésemre álló forrásokat vettem számba.

Ezek: elsősorban az évkönyvek, iskolaújságok, az iskola honlapja és az iskola dokumentumai.

Az iskolának eddig megjelent két évkönyve. Ezt a kutatás szempontjából másodlagos forrásnak kell tekinteni. Az első évkönyv 2000-ben jelent meg, az iskola fennállásának huszadik évfordulójára, a második pedig 2006-ban az iskola fennállásának harmincadik évfordulójára.

Ez utóbbi kötet „A szépre, jóra, tisztességre nevelés kötelesség” című írása – amit iskolánk igazgatója írt – az iskola honlapján is olvasható. Ebből megtudtam a következőket.

1980. szeptember 1-én kezdődött el a tanítás, az értékkövetítő és képességfejlesztő programot 1990/91-es tanévben vezette be az iskola.

A fenti grafikon, melyet az évkönyvek felhasználásával készítettem el, jól mutatja, hogy az első években növekedett a létszám, majd visszaesés volt.

Az utóbbi öt évben a létszám egyenletesebb.

Az évkönyvekből és az utolsó öt év naplójának adataiból megtudható, hogy több mint 1500 nyolcadikos ballagott el a harminc év alatt!

2.

Az első tíz évhez felhasználtam a már említett másodlagos forrásokat, és dokumentumelemzést végeztem.

Átnéztem több, mint 250 naplót. Kiírtam, hogy évfolyamomként hány osztály volt, mekkora létszámmal, milyen volt a fiú lány arány, kik voltak az osztályfőnök. Volt-e az adott évnek jellegzetessége.

A következőkben néhány érdekességet mondok az első tíz tanévről, a teljesség igénye nélkül, amit a naplóból, mint elsődleges forrásból megtudtam.

A naplók tanulmányozása azért volt érdekes volt a számomra, mert még mosatni naplót sem láttam „közről” eddig. Természetesen azt tudtam, hogy oda írják az osztályzatokat minden tanulónak. A mostani és a régi napló azt is elárulja, hogy milyen tantárgyakat tanultak azon az évfolyamon a tanulók, kik tanították ezeket a tantárgyakat. Az is kiderül, hogy egy adott napon egy osztálynak milyen tanítási órái vannak. Volt-e iskolai szünet, ki volt az adott osztály osztályfőnöke.

Az 1980/81-es tanév legendás volt.

Szautner Kriszta néni, aki pályakezdő tanítóként érkezett az új iskolába, a novemberi RózsaHír riportjában, amit közösen Kövesdi Anna 4. b osztályos tanulótársammal írtunk, elmondta, milyen körülmények között kezdték el a tanítást. Nem volt kész az iskola teljesen. Még javában folyt az építkezés, a bútorok meg becsomagolva álltak egy kupacban. Egy-egy osztályt folyamatosan töltöttek fel, ahogyan az új lakótelep épületeibe folyamatosan költöztek be az iskoláskorú gyermekes családok.

A létszámalakulás nem legenda, az első év naplóit áttanulmányoztam és ott láttam következőket:

Három első osztály kezdte meg működését: 1.a 32 fővel (osztályfőnöke Dálnokiné Lakatos Ildikó március 18-ig, majd Plotné Tamás Gabriella), a 1.b 32 fővel és 1.c 33 fővel.

A második osztály (2.a) 51 fővel Szautner Kriszta nénivel indult, 1981. január 7-étől már két osztály lett belőle, mert még érkezett hozzájuk 9 gyerek.

A negyedikesek is sokan voltak, 42-en.

Az ötödik osztályokat is bontották február elsejével. A 6. és 7. osztályos diákok kevesebben voltak.

Az évkönyv szerint 14 fő nyolcadikos ballagott.

1981/82-ben már 18 tanulócsoport volt, közülük öt első osztály! Ballagó nyolcadikos osztály csak egy volt.

A tanítási napok száma 197 nap.

Itt figyeltem a fel arra, hogy a tanítási hét vagy hat tanítási napból, vagy öt tanítási napból állt. Ma már természetes az, hogy minden héten öt tanítási nap van. Utána néztem Mészáros István könyvében, hogy 1978-ban vezették be az öt és hatnapos tanítási heteket. Amikor nem volt tanítás szombaton, azt úgy hívták szabad szombat.

Az első és második évfolyamon két évig használtak egy naplót.

Volt iskolaotthonos osztály is, megkérdeztem a tanáraimtól és a naplóból is kiderült, hogy ezeknek a gyerekeknek egész nap tanítás volt, tehát délután nem napközi, hanem rendes iskolai óra. Az önálló foglalkozásokon gyakorolták az aznap tanultakat. Volt nekik még levegőzés és szabadidő is.

Az alsóban minden nap volt matematika. Az első két évfolyamon nem jegyekkel értékelték a gyerekeket, hanem három kategóriát alkalmaztak: jó, megfelelt, gyenge.

Az iskola igazgatója, mint első évben Szabó Pál.

1982/83-ban 23 tanulócsoport tanult, minden szombat szabad volt. Tehát áttértek az ötnapos tanítási hétre. Öt első, öt második osztály volt és egy nyolcadik ballagott.

191 tanítási nap volt.

Akadtt jócskán tanítási szünet is: például honvédelmi nap, és úttörőnap.

Itt figyelten fel arra, hogy arra, hogy az alsóban a harmadikosoknak és a negyedikeseknek is volt osztályfőnöki óra. A negyediktől kezdődően oroszot tanultak a gyerekek.

1983/84-ben már 29 tanuló csoport tanult, ekkor az iskola létszáma 840 fő!

A tanítási napok száma: 189.

Az új igazgató Káli Józsefné lett, mellette még két igazgató helyettes is dolgozott: Szabó Györgyné és Lócsi Istvánné.

Szerveztek Nógrádi napot is. Nógrádi Sándor az úttörőcsapat névadója volt. Az Interneten utána néztem és megtudtam, hogy Nógrádi honvéd, diplomata és partizán volt.

Megkérdeztem a szüleimtől, hogy mi hogy mi is volt az úttörő. Ez egy szocialista szellemiségű gyermekszervezet. Az alsósok kisdobosok voltak, a felsősök úttörők. Örsöket, rajokat alkottak. Különböző tisztségek voltak, bizonyos feltételek mellett lehetett valaki a csapat tagja, és ha felavatták.

1984/85-ben az iskola létszáma több mint 950 fő, 32 tanulócsoporttal. Hat első osztály indult ebben a tanévben! Mivel sok volt a tanuló, nem fértek el a gyerekek az épületben. Erről így beszélt Kriszta néni a novemberi RózsaHír-ben: „A Campona helyén állt a régi Művelődési Ház. Ide költözött le ideiglenesen az iskola alsó tagozatának egy része. Úgy hívták, hogy a „Rózsakert II.”. Reggel itt a kapunál kellett gyülekezni az elsősöknek, másodikosoknak és a harmadikosoknak. Buszok vitték le a gyerekeket.”

Új igazgatóhelyettes: Bartha Zsoltné.

Az 1985/86-os tanév azért különleges, mert az iskola eléri a legmagasabb létszámot: 992 főt, 35 tanulócsoporttal.

Nagyon sok iskolai szünet volt. Ebben a tanévben 172 volt a tanítási napok száma. Ez érdekes, ha összevetjük az utóbbi évek tanítási napok számával, ami az ötnapos tanítási hét mellett is 180-182 a tanítási napot jelent.

1986/87-ben már egy kicsit csökkent a gyermeklétszám. Már csak három első osztály indul, alacsonyabb osztálylétszámmal.

Képzeld el volt „hószünet” 1987. január 12-én és 13-án! Olyan sok hó esett, hogy a pedagógusok sem tudtak jönni az iskolába. Nem volt a tömegközlekedés, ezért szünetelt a tanítás.

1987/88-ban csökken a létszám 844 főre. Három első osztály indult, abból az egyik kis létszámú, 13 fős. A 176 tanítási nap mellett elég sok szünet van. A már említett Nógrádi napon kívül különböző nevelési értekezleteket tartottak a pedagógusok, több alkalommal kirándulásokat szerveztek az osztályoknak. Ebben a tanévben „karácsonyi ünnep” néven volt egy tanítás nélküli munkanap december 18-án.

Angol tanítás indul a harmadik és negyedik osztályokban! Az iskola igazgatója Nagyné Bitter Ilona lett.

1988/89-ben 800 fő alatt az iskola létszáma. Négy nyolcadik osztály ballagott el, és csak két első osztály indult, és az előző év két első osztályát összevonták egy másodikká.

Az 5 ötödikes osztályból két osztályban az – 5. b osztályban és az 5.d osztályban – a heti két orosz mellett négy angol órájuk is volt a gyerekeknek!

1989/90-ben már csak 689-en járnak az akkor még mindig 11. sz. Általános Iskolának nevezett iskolába, 27 tanulócsoportba.

Ebben a tanévben csak 166 tanítási nap volt.

Működött iskolaotthonos osztály az elsőben és a másodikban is.

Nagyon változatos volt a nyelvtanulási lehetőség. A két harmadikos osztály közül, az egyik osztály tanulhatott angolt. A két negyedikes osztály közül volt, aki angolt tanult, volt, aki angolt és németet is. Két ötödik tanult orosz és angolt.

3.

Kis kutatást végeztem tanuló társaim körében arról, ki mit tud iskolánk történetéről. Sok kérdést tettem fel, például: Mikor épült az iskola? Ki voltak azok a tanárok, akik az első évben is itt tanítottak és még most is. Milyen iskolai hagyományok vannak? Milyen változások történtek a kezdetek óta? Kiderült, ismereteink ezen a területen meglehetősen halványak, hiányosak. Annak ellenére, hogy az általam említett másodlagos források, az évkönyvek sok tanulóhoz eljuthattak, az iskola honlapja bárki számára elérhető.

150 tanulót kérdeztem meg kérdőív segítségével.

A válaszolók összetétele a következő:

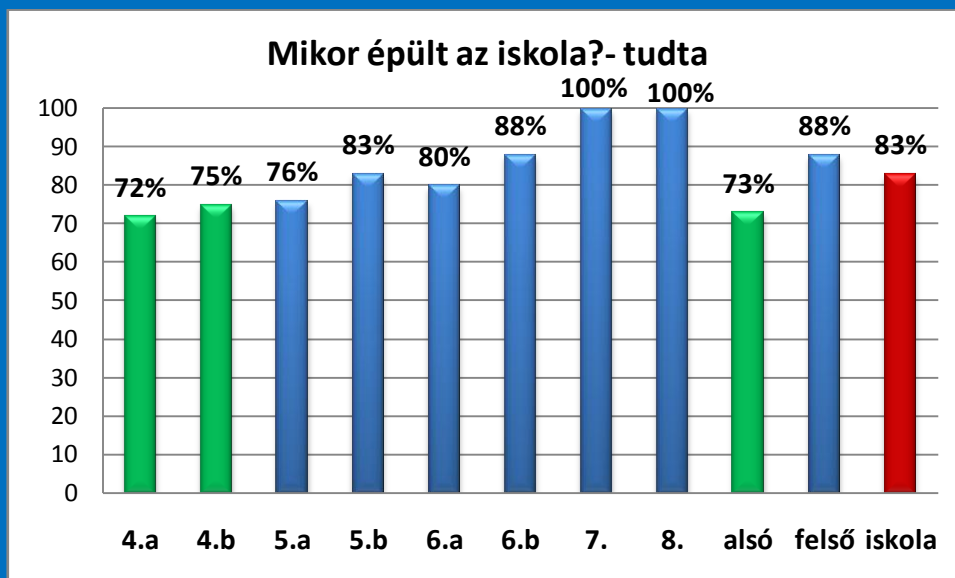
4.a	25 fő
4.b	24 fő
5.a	17 fő
5.b	18 fő
6.a	15 fő
6.b	17 fő
7.o	22 fő
8.o	12 fő
alsós	49 fő
felső	101 fő

A kérdések egy része zárt kérdés volt, ami azt jelentette, hogy a tanulók kiválaszhatták az általuk jónak tartott megoldást.

A nyílt végű kérdésekre adott válaszok közül nem lehetett feldolgozni mindegyiket, mert nem volt egyértelmű a kérdés a gyerek számára.

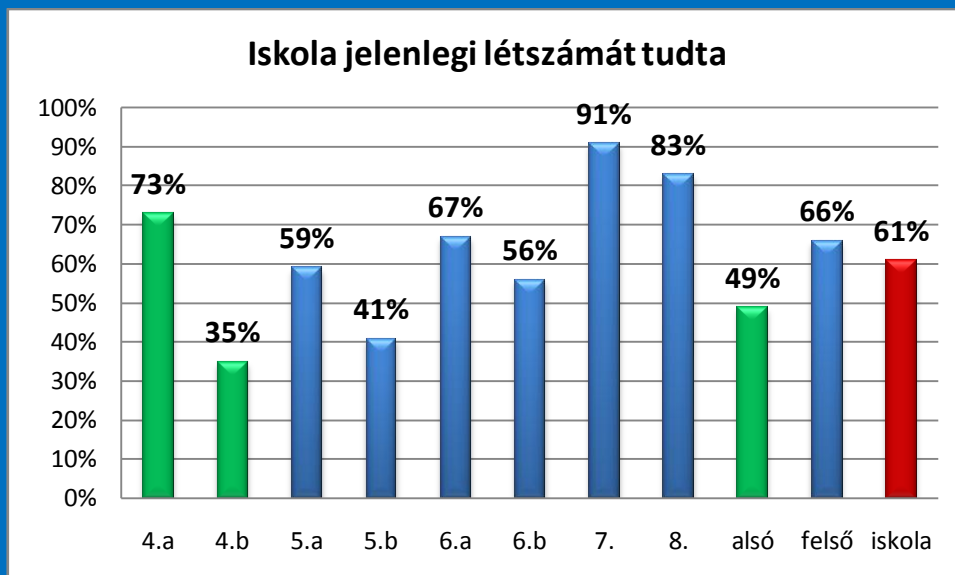
Az adatok összesítésében az osztálytársaim és a szüleim segítettek, amit ezúton is köszönök.

Mikor épült az iskola épülete? (Helyes válasz: 1980.)

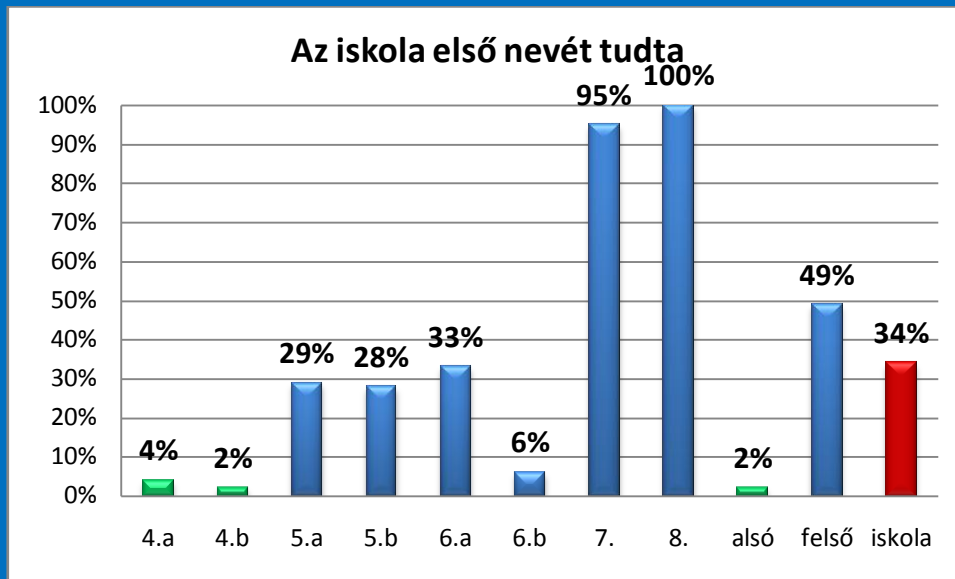
Sokkal jobb eredményt vártam, de így is elmondható, hogy a kérdezettek több mint háromnegyede tudta a jó választ.

Az iskola régi létszámaival nem voltak tisztában a kérdezettek, ami nem olyan nagy hiányosság. Az évkönyvek pontosan tartalmazzák az adatokat. Az viszont elgondolkodtató, hogy az iskola jelenlegi létszámát nem tudták megbecsülni diáktársaim. A következő grafikon ezt ábrázolja.

Az, hogy mennyi gyerek ballagott el ebből az iskolából meg sem tudták becsülni.

Kíváncsi voltam arra, tudják-e diáktársaim mi volt az iskola eredeti neve. Ezt több helyen is hallhatták, olvashatták, mégsem tudták, csak hetedikesek és nyolcadikosok.

Megnéztem a kerületről készült könyvben, ami 1985-ben jelent meg, hogy az iskolának nem volt különösebben neve, hanem egyszerűen számozták őket.

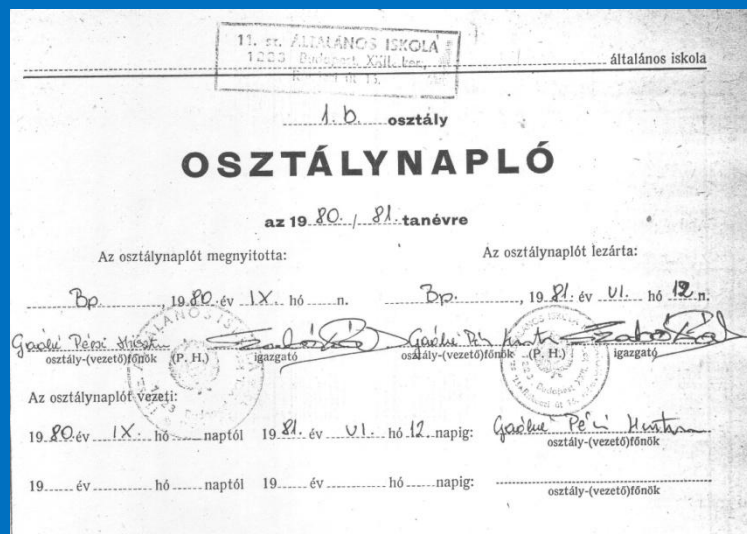
Mi sokáig a 11. sz. Általános Iskola nevet viseltük.

Hogyan lett belőle Rózsakerti Általános Iskola és mikor?

A naplók tanulmányozásakor azt vettem észre, hogy az iskola hosszú és kerek pecsétjén 1990-ig az állt, hogy:

11. sz. ÁLTALÁNOS ISKOLA
1223 Budapest XXII. ker.
Rákóczi. u 16.

Így nézett ki:

1991/92-es tanévben már ilyen a hosszú pecsét, de a körpecséten még nincs rajta a RÓZSAKERT elnevezés.

11. sz. Általános Iskola
RÓZSAKERT
1223 Bp. XXII., Rákóczi u 16.

Így nézett ki:

11. sz. Általános Iskola
RÓZSAKERT
1223 Bp. XXII., Rákóczi u 16.

általános iskola

2.a osztály

OSZTÁLYNAPLÓ

az 1991. / 92. tanévre

Az osztálynaplót megnyitotta: Budapest, 1991. év szept. hó 2. n. n. Budapest, 1992. év jún. hó 12. n.

osztályfőnök igazgató osztályfőnök igazgató

1998/ 1999-es tanév naplóiinak pecsétjei a legérdekesebbek.

A hosszú pecsét ugyanaz, mint 91/92-ben, de az évnitó körpecséten rajta van már a RÓZSAKERT elnevezés.

Az évet lezáró pecséten már úgy szerepel, hogy RÓZSKERTI ÁLTALÁNOS ISKOLA.

Az 1999/2000-es tanév hosszú- és körpecsétje már teljes.

RÓZSAKERTI ÁLTALÁNOS ISKOLA
1223 Budapest, Rákóczi u. 16.
Tel./Fax: 2268-714

általános iskola

OSZTÁLYNAPLÓ

az 1999 / 2000 tanévre

1.a osztály

Az osztálynaplót megnyitotta: Budapest, 1999. év szept. hó 4. n. Budapest, 1999 év június hó 23. n.

osztályfőnök igazgató osztályfőnök igazgató

Tünde néni azt mondta, hogy az iskola 1999-es Szervezeti és Működési Szabályzatában már hivatalosan is Rózsakerti Általános Iskola a nevünk.

Az, hogy az iskola az értékközvetítő program szerint mikor kezdett el működni, szerintem meghatározó időpont az iskola történetében. Ekkor kezdtek el a gyerek olyan tantárgyakat tanulni, aminek az első tíz évben még nyomát sem láttam a naplókban, például: NYIK, KVK, néptánc, néprajz, bábozás.

A hagyományaink többsége ennek a programnak a hatására alakult ki. Így például a 1990-es évek elejétől vannak gálák, játszóházak.

Azt feltételeztem, hogy erre a nyílt kérdésre nem nagyon tudják majd a jó választ. Feltételezésem részben beigazolódott.

55-en, a kérdőívet kitöltők egy harmada nem is válaszolt erre a kérdésre. Többen úgy gondolták, hogy valamelyik évfolyamtól 5.-től, 3.-tól tanulnak ez alapján a gyerekek.

38-an viszont helyesen válaszoltak.

Több helyen szó volt arról is, hogy az iskolánkban három olyan pedagógus van, aki az iskola megnyitása óta itt dolgozik. Ők: Dálnokiné Lakatos Ildikó, Szautner Krisztina és Tompa Katalin.

Azt feltételeztem, hogy sokan fogják tudni. 106-an válaszoltak erre a kérdésre.

77-en jelölték meg Tompa Katalint,

42-en jelölték meg Szautner Krisztinát,

27-en Dálnokiné Lakatos Ildikót.

Helytelenül kapott jelölést- bár ők is elég régóta itt vannak- Ladányiné Sütő Tünde (35 1983 óta); Nagyné Bitter Ilona (19 - 1982 óta); Csonka Gábor (18-1982 óta), Iso Jolán (13 - 1987 óta)

Az általam fontosnak tartott rendezvényekre és programokra kérdeztem rá az utolsó kérdésben.

Így hangzott a kérdés:

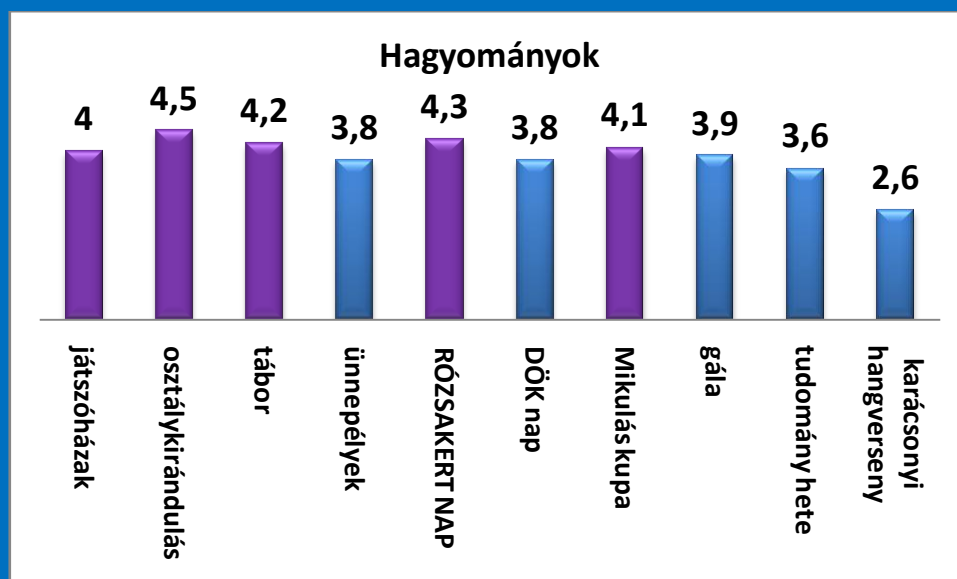
Az iskolánknak nagyon sok hagyományos rendezvénye, programja van.

Te mennyire veszel részt szívesen az alábbi programokon?

Ötfokú skálán jelöld a programokat, karikázd be számodra megfelelő számot!

(5= nagyon szíves részt veszel; 4= szívesen részt veszel; 3= közepesen;

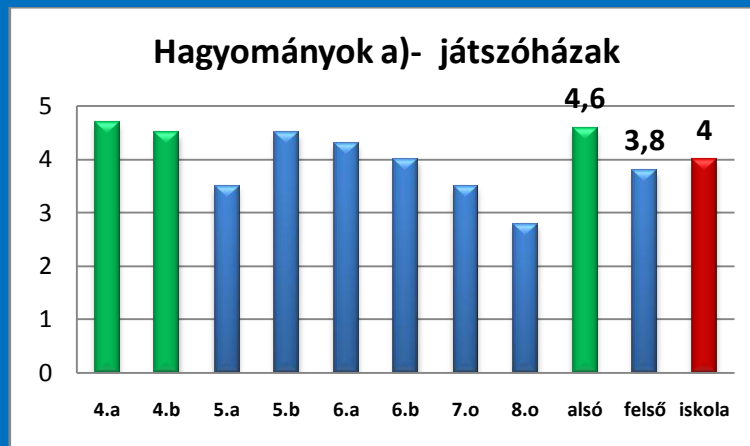
2=különböbben nem érdekel; 1= nem szívesen veszel részt)

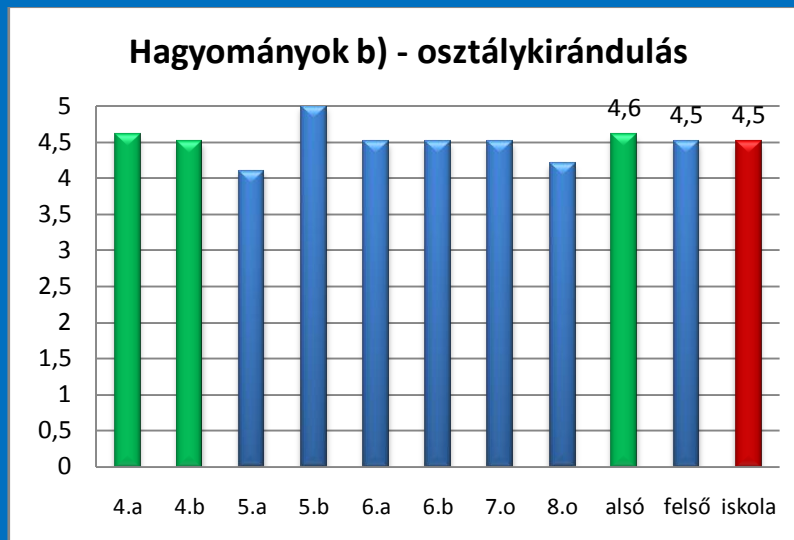
Így értékelték a diáktársaim a programokon való részvételüket.

Látható, hogy a gyerekek többsége az osztálykirándulásokat kedveli, emlékezetes számukra a RÓZSAKERT nap, a táborok és a Mikulás kupa

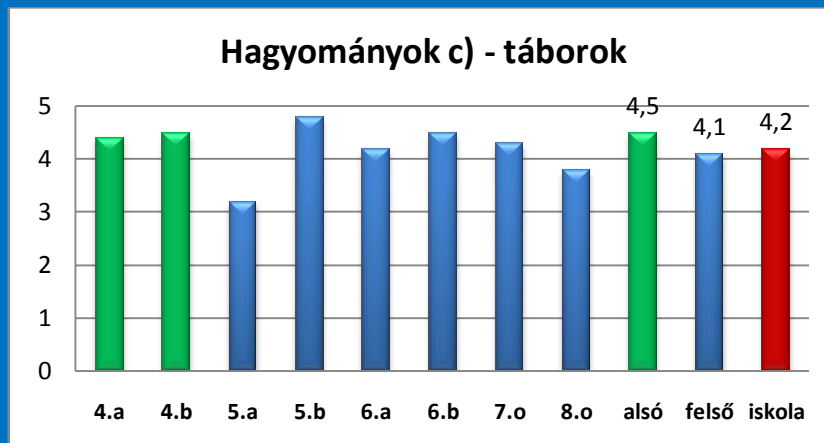
Árnyaltabb a kép, ha a programok közül néhányat úgy is megnézzünk, kik kedvelik jobban, az alsóbb évfolyamok, vagy a felsőbb osztályok.
A játszóházakat az alsósok jobban szeretik.

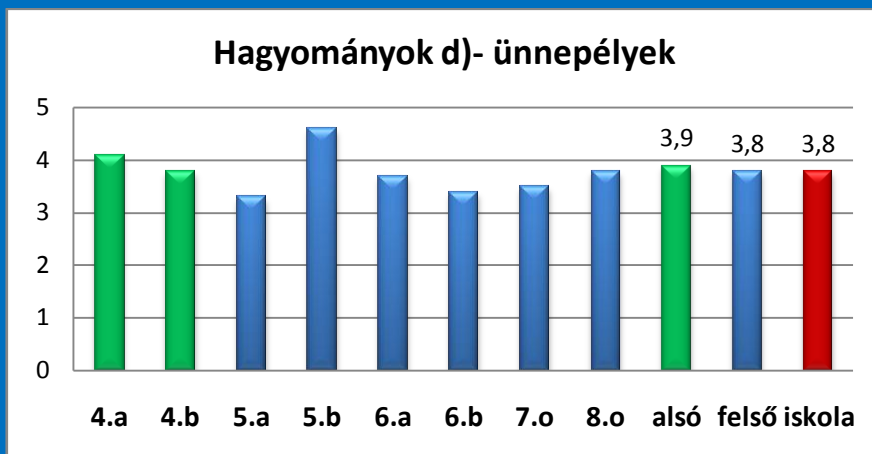

Az osztálykirándulás minden évfolyamon közkedvelt.

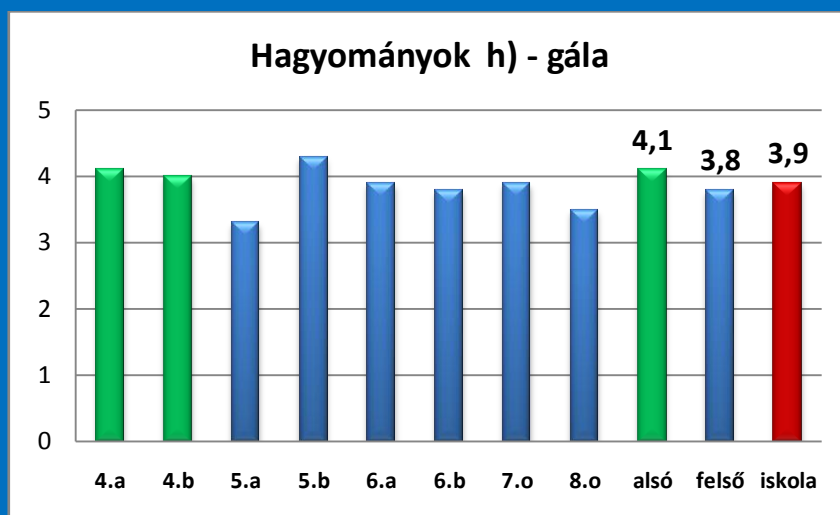

A táborok az osztálykiránduláshoz hasonlóan kedvelt program.

Az iskolai ünnepélyeket már kevésbé kedvelik a tanulótársaim, a gálákat jobban.

A kutatásom nem lezárt, több kérdésre nem kaptam választ. További vizsgálódást igényel.

Felhasznált irodalom:

- Iskola a Rózsakertben Jubileumi Évkönyv, Bp.2000.
- Örökké ég a felhők mögött- 25 év a Rózsakertben, Bp.2006
- RózsaHír novemberi szám
- Mészáros István: A magyar nevelés-és iskolatörténet kronológiája 996-1996, Bp. Tankönyvkiadó, 1996
- Pedagógiai lexikon, Bp. Keraban Kiadó, 1997
- A tudomány térképe, Bp. Keraban Kiadó 1995.
- Tétény-Promontor könyv
- www.rozsakertiskola.hu
- <http://mek.niif.hu/00300/00355/html/ABC10888/11289.htm>

Ágoston Eszter 6. a osztályos tanuló előadása, mely elhangzott 2011. február 19-én a Tudomány Hete alkalmából.